

M.I. LAZARIDI
(Kyrgyzstan)

Ascension to Spirituality According to N. Kazantzakis
(based on the novel “The Last Temptation”)

Every man worthy of being called a son of man bears his cross and mounts his Golgotha. Many, indeed most, reach the first or second step, collapse pantingly in the middle of the journey, and do not attain the summit of Golgotha... Afraid of crucifixion, they grow fainthearted: they do not know that the cross is the only path to resurrection. There is no other path.*

Nikos Kazantzakis

The legendary Cretan Nikos Kazantzakis, a Greek writer, who was ranked among some critics to the category of the greatest writers of the XX century, lived a fantastic eventful life full of diverse interests and extraordinary efforts spent on physical and spiritual salvation of man.

A writer, a philosopher, a traveler and a journalist N. Kazantzakis studied in Greece (Law), in France (where he attended lectures on the philosophy of Henri Bergson); the writer delved into the essence of all the world's religions, studied the works of Friedrich Nietzsche, Vladimir Lenin; being a journalist he traveled around the world (Germany, France, Italy, Czechoslovakia, Egypt, Israel, China, Japan, Russia (where he spent three years), and Mount Athos (where he had a 40 day sojourn).

N. Kazantzakis was friends with Angelos Sikelianos, a wonderful Greek poet who (along with his wife E. Palmer) was at the forefront of the revival of the Delphic Games. In 1914 they journeyed to Greece historical sites, so rich in its ancient and Christian monuments. This close spiritual fellowship was useful for both of them in their not just only difficult, but the tragic fate: each of them made his way of the cross.

The writer was actively involved in public life of the country as a member of the Greek Government and the founder of the socialist party “Socialist Workers Union” (1945).

N. Kazantzakis was a man with a big heart, who loved people fervently. He was the person who facilitated the repatriation of Pontian Greeks (about 150 thousand.) and save them from death (1919). N. Kazantzakis was the one who urged the international community to pay attention to the tragedy of the peoples of Asia Minor in the early twentieth century (and not only of the Greeks).

* Report to Greco by Nikos Kazantzakis, Published August 1st 1975 by Touchstone Books.

Three times He was nominated for the Nobel Prize in literature (once by the Society of Greek Writers and twice by the Norwegian Writers' Union) but was never awarded the prize. However, the work of N. Kazantzakis could not go unnoticed. In 1956 he was awarded the International Peace Prize.

He spent the last ten years of his life in Germany and France. An eternal wanderer, he fell ill while traveling from China to Japan. Kazantzakis died on October 26, 1957 in Freiburg, Germany, but he was buried in his homeland, on the wall surrounding the city of Heraklion. The Orthodox Church, which in due time raised the issue of his excommunication, denied his burial in the cemetery. Thus, the writer was put to ostracism not only during his life but also after his death. Striking inscription on the gravestone reads: "I hope for nothing. I fear nothing. I am free." - Δεν ελπίζω τίποτα. Δε φοβάμαι τίποτα. Είμαι λείψτερος.

Former house of the writer's father, situated in the Cretan village of Myrtia (ex. Varvari), became a museum of N. Kazantzakis. Writer's works is studied worldwide. The International Society of Friends of Nikos Kazantzakis, which is represented by 64 regional sections, was founded (with the participation of the writer's widow journalist Eleni Samiou) in Geneva, Switzerland in 1988. This publication, prepared by the Department of the ISFNK in Bishkek, Kyrgyzstan (in Hellas Centre for Greek Language and Culture) is also a tribute to the memory of a great man and a writer.

What topics fascinated the writer, what determined the outlook of the thinker? These are the translation of "The Divine Comedy" of Dante (1932) and "Faust" by Goethe (1936), the poems "Iliad" and "Odyssey" of Homer in the Modern Greek language; creation of the epic poem "The Odyssey" (1938).

The novel "Life and Adventures of Alexis Zorbas" (Ο βίος και ή πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά, 1946) immediately led to the recognition of N. Kazantzakis as a first-rate Greek writer. And after the publication of the novels "Christ Recrucified" (Ο Χριστός ξανασταυρώνεται, 1948), "Captain Michalis" (also known as "Freedom or Death") (Ο Καπετάν Μιχάλης. Έλευθερία ή θάνατος, 1950)," The Last Temptation"(Ο Τελευταίος πειρασμός, 1951)," Saint Francis"(Ο Φτωχούλης του θεού: Μυθιστόρημα, 1953) " Report to Greco" (1956) N. Kazantzakis joined the list of the most important novelists of the twentieth century. Dedication of the author's autobiographical study to a great artist Domenikos Theotokopoulos (El Greco) is a dialog of fates of two great sons of Crete.

It is well known that the most significant literary works are often based on folklore material (tales, legends). Two novels "Christ Recrucified" and "The Last Temptation" composed on the basis of the Gospel.

To this day such a phenomenon as a diglossia, the existence of two varieties of the same language, still presents in Greek language. N. Kazantzakis wrote in Dimotiki (δημοτική), ie in the vernacular Greek rather than Katharevousa (καθαρεύουσα), lifeless, purified form: the writer is also considered to be an outstanding creator of Modern Greek.

His novels are written in a rich, overloaded with metaphors language of a Greek-commoner; in an everyday language of modern Greece. Books of N. Kazantzakis are translated into all European languages. Worldwide recognition came to him almost at

the end of his life, when he was compelled to leave the country due to his political and religious views.

The novel "The Last Temptation" is devoted to the history of life of Jesus of Nazareth. The plot is outwardly simple but it contains profound philosophical insights and spiritual implications. We can contemplate a strong prose - logical, emotional, which is holding in suspense.

Reading and growing familiar with the text of the novel, thinking about the conflicts in the protagonist's life, his strengths and weakness, his maturation, observing spiritual experience of the main character leads to spiritual growth of the reader himself. At the same time, it is truly absorbing to discover a great spiritual and life experience of the writer who is interested in all the major philosophical systems of his time, including the world's religions. Having traveled the world in search of wisdom, N. Kazantzakis returned to the Gospel, to the ideal man life, in which there are two forms: the earthly and the divine.

In opinion of M. Scorsese which he expressed to a Greek journalist at Venice Film Festival, «ένα πνευματικό και βαθύτατα θρησκευτικό βιβλίο. Ομως άλλο θρησκεία κι άλλο Εκκλησία» - "this is a highly spiritual book, which expresses deep faith. But faith is one thing and the church is another.

Jesus in the interpretation of Kazantzakis - is a weak person, who doubts in everything. At the beginning of the novel the protagonist sees a nightmare in which hordes of people looking for him as their Savior.

Strange omens repeated again and again and bringing untold suffering to Jesus of Nazareth, a village carpenter, who felt that "the hand of God is scratching the skin of his skull."

These signs and visions were the harbingers of terrible and painful death, but Jesus did not want to die, hoping that if he sinned, he would not be worthy of great honour of being the Savior, and be able to live an ordinary life. The protagonist of the novel makes a living by rather a scary craft - he makes crosses for crucifixion.

Did Jesus thought that he would be put to such a horrible death himself?

N.Kazantzakis is not interested in a response to the martyrdom of the immortal divine incarnation, but in the suffering, the pain, the fear of an ordinary human flesh. What should happen to a man, in order that he recognized himself as the Saviour, and after that become a victim? How should he transform spiritually?

The writer presents the gospel legend in its original form, purifying it from centuries of extraneous features, denying the idea of the heroism of Jesus like about a holiday that he was awaited his entire life. Understanding of the necessity of this sacrifice came slowly and painfully.

The plot of the novel, its slow action, reticence, mysterious behavior of Christ's companions and his apostles, especially Judas - all echoes of the Gospel narratives. The disciples of Jesus are the people of the simplest trades, not ideal in behavior, language, thoughts. It seems that simple peasants of severe Crete served as prototypes for them. Incredibly, but these people, "the poor in spirit," so far from spirituality, gave their lives for the idea, defending it in terrible agony.

An image of Judas is stunning. Who is he? There is no answer on this question neither in the N. Kazantzakis' novel nor in the Gospel. The enemy, the traitor, the beloved disciple? It is clear that without the kiss of Judas there is no continuation of action, to the Jesus' way to his death on the cross. He sold his master for thirty pieces of silver, but he did not use the money;

After the Christ was in the hands of Roman soldiers, Judas hanged himself from an aspen tree. The leaves of the tree are always trembling with terror since that time. And in N. Kazantzakis' novel the image of Judas compels our attention. The intensity of the action is such strong that one cannot break away from such an old story, which disturbs and worries us to this day.

In all thirty-three chapters of the novel there is a life-and-death struggle between human's spirit and flesh.

Evil is so attractive. So many temptations on the way!

What's wrong with that he likes to eat well and drink wine, dreams of a quiet life with Mary Magdalene, and engaged in manufacturing of crucifixion crosses?

The hero of the Kazantzakis' novel is tongue-tied. Amazingly, but Jesus does not know how and what to talk about with his disciples, and the people.

How hard the ability to sow the Word is given! The Sermon on the Mount is still a long way off!

After a stay in the wilderness, Jesus finds the courage and determination to stand up to the hard path, as it was predefined him from above. The central chapters of the novel present the famous episodes of the Gospel to the moment of the crucifixion, when the last temptation comes to Christ on the cross in his delirium. Jesus in his dreams escapes the terrible painful death. Finally his desire is fulfilled; he lives an ordinary earthly life: marries Magdalene; after the death of Mary Magdalene he marries Martha and Mary, sisters of Lazarus, becomes a father. In his old age, sitting on his doorstep, he goes back to his younger days, recalls the excitement and painful thinking about his fate, and rejoices that he is not the one who is obliged to carry a heavy cross.

The narrative of the author is so convincingly that you believe everything that was said. Should we rejoice that Jesus escaped death? Should we sorrow that the victim had not brought, and, therefore, humanity is not saved?

The main thing, the purpose is not fulfilled. The entire path of spiritual maturation of Jesus, which now so little resembles the character in the beginning of the novel - was not reflected in his fate. It was all in vain.

Being in the delirium of the cross he sees his disciples led by Judas appeared in front of him. They accuse him of apostasy: "Your place was on the cross. God of Israel, have set thee to fight there, but you're covered with cold sweat of fear, and you hastened to escape at the moment when death stood before you."

When consciousness for a moment backs to Jesus, he realizes that he is not leave from the predestined path that he deserves to be the Savior, that death on the cross bears the blessed death to him and the hope of salvation to all of humanity. "Everything was done as was fitting, thank you, Oh God."

N. Kazantzakis knows his craft really well; it is impossible to put down from the book. Each of us goes all the way of suffering with Jesus, each of us thinks if he could donate at least something for the triumph of truth.

"The Last Temptation" is a revelation N. Kazantzakis, a rebel and a freethinker. We are astonished by the tragic sincerity of a man, whose spiritual life was devoted to the struggle and unity of spirit and flesh in the person. N. Kazantzakis mounts his Golgotha and teaches us not to be afraid, because there is no other way to salvation.

References:

The Last Temptation, N. Kazantzakis, translated from Greek into Russian by Vasiliev A.- SPb, 2006.

Electronic resources:

www.enet.gr

www.kazantzakis.grek.ru

www.lipatnicov.com

Calvary (Golgotha). N.N. Ge. 1893
Oil on canvas. 222, 4 x 191, 8.
The State Tretyakov Gallery, Moscow

მილენა ლაზარიდი
(ყირგიზეთი)

აღმასვლა სულიერებისაკეს ნიკოს კაზანდაკისისეულად (რომანის „ქრისტეს უკანასკნელი ვნება“ მიხედვით)

საკვანძო სიტყვები: ნიკოს კაზანდაკისი, ბერძნული ლიტერატურა, „ქრისტეს უკანასკნელი ვნება“.

ლეგენდარულმა ნიკოს კაზანდაკისმა, ბერძენმა მწერალმა, რომელიც რიგი კრიტიკოსების მიერ მე-20 საუკუნის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ავტორადაა აღიარებული, გასაოცარი ცხოვრებით იცხოვრა: მისი ცხოვრება, თავისი ინტენსიურობით, ინტერესთა მრავალფეროვნებით, სიცოცხლის ყინითა და უჩვეულო ძალისხმევებით, მთლიანად მიეძღვნა ადამიანის ფიზიკურ და სულიერ გადარჩენას.

როგორც საბერძნეთის მთავრობის წევრი და სოციალისტური პარტიის – „მუშა სოციალისტების კავშირი“ (1945) დამაარსებელი, კაზანდაკისი აქტიურად მონაწილეობდა ქვეყნის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. მას „დიდი გული“ ჰქონდა – გულწრფელად უყვარდა ადამიანები და ტკიოდა მათ ტკივილები. მწერალმა ხელი შეუწყო პონტოელი ბერძნების რეპატრაციას (დაახლოებით, 150 000 ადამიანის), 1919 წელს იხსნა ისინი დალუპვისაგან. მე-20 საუკუნის დასაწყისში კაზანდაკისმა მთელი მსოფლიოს ჰუმანისტების ყურადღება მიაპყრო მცირე აზიის ხალხების ტრაგედიას ყისში (არა მარტო ბერძნების ყურადღება). ის ორჯერ იყო წარდგენილი ნობელის პრემიაზე ლიტერატურის დარგში, თუმცა, ორჯერვე მისი კანდიდატურა მოხსნეს საბერძნეთის ხელისუფლებამ და ბერძნულმა ეკლესიამ. მაგრამ, კაზანდაკისის მოღვაწეობა არ შეიძლებოდა დარჩენილიყო ჩრდილში. 1956 წელს მას მაინც მიენიჭა მშვიდობის საერთაშორისო პრემია.

სიცოცხლის ბოლო ათი წელი მწერალმა გერმანიასა და საფრანგეთში გაატარა. ჩინეთიდან იაპონიაში მოგზაურობის დროს, მუდმივ ხეტიალში მყოფი მწერალი მძიმედ ავად გახდა. გარდაიცვალა ფრაიბურგში, გერმანიაში, 1957 წელს, თუმცაღა, დაკრძალეს სამშობლოში, ირაკლიონის კედელთან. ის ბოლომდე ოსტრაკიზმის ერთგული დარჩა. გასაოცარია წარწერა მისი საფლავის ქვაზე: „არაფრის იმედი არ მაქვს. არაფრის არ მეშინია. მე თავისუფალი ვარ“.

კაზანდაკისის წიგნები ყველა ევროპულ ენაზეა თარგმნილი. საერთაშორისო აღიარება მას მხოლოდ სიცოცხლის ბოლოს ეწვია, მაშინ, როდესაც მწერალი იძულებული იყო დაეტოვებინა საბერძნეთი თავისი პოლიტიკური და რელიგიური პოზიციის გამო. რა თემები აღელვებდა მწერალს? რით განისაზღვრებოდა მისი მსოფლმხედველობა? რომანი „ქრისტეს უკანასკნელი ვნება“ იესო ნაზარეტელის ცხოვრების ისტორიას ეძღვნება. სიუჟეტი, ერთი შეხედვით მარტივია, მაგრამ ძალიან ღრმა სულიერ ქვეტექსტს ატარებს. მკითხველის წინაშეა მძლავრი პროზა-ლოგიკური, ემოციური, დენადი, რომელიც მუდმივ დაძაბულობაში გვამყოფებს.

ეცნობი რა რომანის ტექსტს, თვალს ადევნებ რა პერსონაჟის ცხოვრებისეულ კოლიზიებს, ფიქრობ რა მის ძლიერებასა და სისუსტეებზე, მის ზრდასა და

მომნიფებაზე, ატყობ, რომ მწერალი ახერხებს არამარტო პერსონაჟის, არამედ მკითხველის სულიერ სრულყოფას. შესამჩნევია მწერლის უზარმაზარი ცხოვრებისეული და სულიერი გამოცდილება: მას ხომ თავისი დროის ყველა ძირითადი ფილოსოფიური სისტემა აინტერესებდა, მათ შორის, რელიგიური სისტემები. სიბრძნის ძიებით ანთებულმა, იმოგზაურა რა მთელს მსოფლიოში, ის კვლავაც დაუბრუნდა სახარებას, განღმრთობილი ადამიანის ცხოვრებას, რომელშიც შერწყმულია ორი ჰიპოსტატი – ღვთიური და მიწიერი.

კაზანძაკის აინტერესებს არა რეაქცია უკვდავი ღვთიური ჰიპოსტატის მონამებრივ სიკვდილზე, არამედ – ჩვეულებრივი ხორციელი ადამიანის განცდები, ტკივილები, შიშები. რა უნდა შეემთხვეს ადამიანს, რომ მან თავი იგრძნოს მსხნელად და იქცეს მსხვერპლად? როგორ უნდა გარდაიქმნას ის სულიერად? მწერალი გვანვდის სახარებისეულ ამბავს პირველქმნადი სახით, შემოაცლის მას საუკუნეების მანძილზე დაღეჭილ შრეებს, მათ შორის ქრისტეს გამირობის აღქმას როგორც დღესასწაულისა, რომელსაც მოელოდა ქრისტე. არა. მსხვერპლის აუცილებლობა დიდხანს და მტკივნეულად მოდიოდა. რომანის ყველა 33 თავში მიდმინარეობს თავგანწირული ბრძოლა სულსა და ხორცს შორის.

წინამდებარე სტატიაში არა არის მრავლად მოხმობილი ციტატები კაზანძაკის წიგნიდან. საამისოდ ორი მიზეზი არსებობს: ჩვენს წინაშეა შედეგრი, დანერილი ფილოსოფოსის მიერ, ღრმად გააზრებული, დახვეწილი ფორმულირებები, რომლებთან მიმართებაშიც ცხადად იკვეთება კრიტიკოსის ენის არასრულყოფილება; ამასთან, დასანანი მთლიანი ტექსტის დაშლა ციტატებად, წიგნი სრულად უნდა იქნას წაკითხული. „ქრისტეს უკანასკნელი ვნება“ – კაზანძაკის, მეამბოხისა და თავისუფლად მოაზროვნე ადამიანის აღსარებაა. გამაოგნებელია ტრაგიკული გულახდილობა ადამიანისა, რომლის სულიერი ცხოვრებაცა ადამიანში სულისა და ხორცის ბრძოლასა და მთლიანობას მიეძღვნა. კაზანძაკის თავის გოლგოთაზე ადის და გვასწავლის, რომ არ უნდა გვეშინოდეს, ვინაიდან სხვა გზა ხსნისა არ არსებობს.